

अध्याय तिसरा प्रारंभ

श्रीगणेशायनमः ॥ जय जय सच्चिदानंदा श्रीहरी । कृपा करावी लौकरी । तुम्ही पदनताच्या वरी । कधीं न कठोर झालात ॥ १ ॥ तूं करुणेचा सागर । तूं दीनजनांचे माहेर । तूं भक्तासी साचार । कल्पतरू वा चिंतामणी ॥ २ ॥ ऐसा तुझा अगाध महिमा । संत गाती राघवा रामा । दासगणूसी पुरुषोत्तमा । पावा वेळ करूं नका ॥ ३ ॥ असो बंकटलाला घरीं । राहाते झाले साक्षात्कारी । दीनदुबळ्यांचे कैवारी । श्रीगजानन महाराज ॥ ४ ॥ लांबलांबोनि भक्त येती । समर्थांते वंदिती । मधु तेथें माश्या जमती । न लगे करणें आमंत्रण ॥ ५ ॥ एके दिनी काय झालें । तें आतां सांगतों वहिलें । महाराज होते बसलेले । निजासनीं आनंदांत ॥ ६ ॥ ती प्रभातीची होती वेळा । प्राचीप्रांत ताम्र झाला । पक्षी किलकिलाटाला । करूं लागलें वृक्षावर ॥ ७ ॥ कुक्कुटाचे होती स्वन । मंद शीत वाहे पवन । वृद्ध करिती नामस्मरण । शय्येवरी बैसोनिया ॥ ८ ॥ उदयाचलीं नारायण । येऊं पाहे हर्षे करून । तेणें तम पलायन । करूं लागला कंदरीसी ॥ ९ ॥ परम भाविक सुवासिनी । रत सडासंमार्जनीं । वत्स धेनूस पाहोनी । तोडूं लागलीं चन्हाटें ॥ १० ॥ ऐशा त्या रम्य वेळेस । एक साधु शेगांवास । येता झाला दर्शनास । श्रीगजानन साधुंच्या ॥ ११ ॥ तो भिकार गोसावी । मानमान्यता त्याची राहावी । कोठोनिया सांगा बरवी । श्रीमंतांच्या मंडळींत ? ॥ १२ ॥ भगवी चिंधी डोक्यास । झोळी वाम बगलेस । होती एक नेसण्यास । फाटकीसी लंगोटी ॥ १३ ॥ मृगाजिनाचा गुंडाळा । पाठीवरी होता भला । ऐसा गोसावी बैसला । कोपच्यांत एकीकडे ॥ १४ ॥ दर्शनासी भीड फार । होवो लागली साचार । अशा स्थितीत मिळणार । सवड कशी त्या गोसाव्यास ? ॥ १५ ॥ तो ठायींच बैसोन । करूं लागला चिंतन । म्हणे समर्थांचे चरण । दृष्टि पडणें कठीण मला ॥ १६ ॥ समर्थांचा लौकिक भला । मी काशीत ऐकला । आवडीनें नवस केला । भांग स्वामींस अर्पिण्याचा ॥ १७ ॥ तो मम हेतु मनांत । जिरून जाया पाहे येथ । या श्रीमान मंडळींत । माझ्या नवसास कोण पुसे ? ॥ १८ ॥ गांजाचे नांव काढितां । लोक मजला देतील लाथा । मी तो आलों फेडण्याकरितां । नवस गांजाचा शेगांवी ॥ १९ ॥ माझ्या नवसाची ती मात । सांगू तरी कवणाप्रत ? । येथें एकही ना दिसत । प्रेमी या शांभवीचा ॥ २० ॥ जी वस्तु ज्या

आवडे खरी । तिचाच तो नवस करी । आणि मानी सर्वतोपरी । हीच वस्तु उत्तम ॥ २१ ॥ ऐसे नाना विचार ।
 गोसावी करी साचार । झाला होता परम आतुर । दर्शन घ्याया समर्थांचे ॥ २२ ॥ तें त्याचे मनोगत । जाणते झालें
 समर्थ । बोलतें झालें इतरांप्रत । आणा काशीचा गोसावी ॥ २३ ॥ तो पाहा त्या कोपन्याला । आहे बिचारा दडून
 बसला । हे ऐकतां आनंद झाला । गोसाव्याला परमावधी ॥ २४ ॥ आणि बोलला मनांत । त्रिकालज्ञ हे खरेच संत ।
 मी जें बोललों मनांत । तें सर्व यांनीं जाणलें ॥ २५ ॥ ज्ञानेश्वरींत षष्ठाध्यायीं । जी गोष्ट कथिली पाही । कीं
 स्वर्गलोकीच्या कथा त्याही । समजतात योगीवरा ॥ २६ ॥ त्याचें आलें प्रत्यंतर । मला येथें साचार । धन्य धन्य
 हा साधुवर । त्रिकालज्ञ महात्मा ॥ २७ ॥ न बोलतां माझा नवस । जाणतील हें पुण्यपुरुष । त्याचें प्रत्यंतर
 यावयास । अवधी उरला थोडका ॥ २८ ॥ मंडळींनी गोसाव्याला । पुढें आणोन उभा केला । तो महाराज वदले
 तयाला । काढ झोळीची पोटळी ॥ २९ ॥ जी तीन महिनेपर्यंत । रक्षण केलीस झोळींत । त्या पोटळींचे आज
 येथ । होवो दे गा पारणें ॥ ३० ॥ गोसावी पदीं लागला । गहिवर त्यासी दाटला । गडबडा लोळूं लागला । बालकापरी
 स्वामींपुढे ॥ ३१ ॥ महाराज म्हणती गोसाव्यास । पुरे आतां उठोन बैस । पोटळीच्या बुटीस । काढ बाहेर झोळीच्या
 ॥ ३२ ॥ नवस केलास ते वेळीं । नाहीं लाज वाटली । आणि आतां कां ही लाविली । चाळवाचाळवी निरर्थक ॥ ३३ ॥
 गोसावी होता महाधूर्त । तो बोलला भीत भीत । जोडोनिया दोन्हीं हात । ऐसें नम्र वाणीनें ॥ ३४ ॥ मी बुटी
 काढितों । नवस आपुला फेडितों । परि मागणें मागतो । एक तें द्या दीनाला ॥ ३५ ॥ आठवण माझ्या बुटीची ।
 नित्य रहावी आपणा साची । हीच इच्छा मानसींची । आहे ती पूर्ण करा ॥ ३६ ॥ तुम्हां बुटीचें प्रयोजन । नाहीं हें
 मी जाणतो पूर्ण । परी बालकाची आठवण । राहाया बुटी स्वीकारा ॥ ३७ ॥ भक्त जी जी इच्छा करीत । ती ती
 ज्ञाता पुरवीत । अंजनीचा वृत्तान्त । आणा मनीं आपुल्या ॥ ३८ ॥ अंजनी होती वानरी । तिनें प्रार्थिला त्रिपुरारी ।
 कीं तुम्हीं यावें माझ्या उदरीं । वानर होऊन शंकरा ॥ ३९ ॥ तें हरानें मानिलें । महारुद्र पोटीं आले । अंजनीचे
 पुरविले । मनोरथ चंद्रमौळींनीं ॥ ४० ॥ तेथें शंकराकारण । आड ना आलें वानरपण । तेवी माझ्या बुटीची
 आठवण । राहाया तीतें स्वीकारा ॥ ४१ ॥ त्यांतून तुम्ही कर्पूरगौर । साक्षात आहा शंकर । म्हणून बुटीचा अव्हेर ।
 करू नको दयाळा ! ॥ ४२ ॥ ज्ञानवल्ली शंकरानें । म्हटलें आहे इजकारणें । ही इतरा आणील उणें । परि भूषण तुम्हांला

॥ ४३ ॥ महाराज किंचित् घोटाळले । परि अखेर होय म्हणाले । माय पुरवी बालक-लळे । वेडेवाकुडे असले जरी
 ॥ ४४ ॥ गोसाव्यानें बुटी काढली । हातावरी घेवोन धुतली । चिलमींत घालून पाजिली । पुण्यपुरूषा गजानना
 ॥ ४५ ॥ ऐसा बुटीचा वृत्तान्त । कथिलासे कारणासहित । तो आणून ध्यानात । विचार करणें प्रत्येकीं ॥ ४६ ॥
 कांही दिवस राहोन । गेला गोसावी निघोन । आपणां धन्य मानोन । रामेश्वराकारणें ॥ ४७ ॥ ऐसी गांजाची पडली
 प्रथा । ते ठायीं तत्त्वतां । परी व्यसनाधीनता । न च आली समर्थातें ॥ ४८ ॥ पद्मपत्राचियेपरी । ते अलिप्त होते
 निर्धारि । न ये कोणास त्याची सरी । खरेंच अती थोर ते ॥ ४९ ॥ वेदक्रुचा अस्खलित । उदात्त-अनुदात्त
 स्वरांसहित । कधीं म्हणाव्या मुखीं सत्य । कधीं त्याचें नांव नसे ॥ ५० ॥ वेदाक्षरें पडतां श्रवणीं । साशंक व्हावें
 वैदिकांनी । याच एका अनुमानीं । गजानन होते ब्राह्मण ॥ ५१ ॥ कधीं गवयासमान । अन्य अन्य रागांतून । एकाच
 पदातें गाऊन । दाखवावें निजलीलें ॥ ५२ ॥ चंदन चावल बेलकी पतीया । प्रेम भारी या पदा ठाया । ते आनंदांत
 येवोनिया । वरच्यावरी म्हणावें ॥ ५३ ॥ कधीं गणगणाचें भजन । कधीं धरावें नुसतें मौन । कधीं राहावें पडून ।
 शय्येवरी निचेष्टित ॥ ५४ ॥ कधीं वागावें पिशापरी । कधीं भटकावे कांतारीं । कधीं शिरावे जाऊन घरीं ।
 एखाद्याच्या अवचीत ॥ ५५ ॥ असो त्या शेगांवांत । जानराव देशमुख विख्यात । होता त्याचा प्राणान्त ।
 व्हावयाचा समय आला ॥ ५६ ॥ व्याधी शरीरी बळावली । शक्ति पार निघून गेली । प्रयत्नांची कमाल केली ।
 वैद्यांनी ती आपुल्या ॥ ५७ ॥ नाडी पाहोन अखेर । आत्मा कळविला समाचार । प्रसंग आहे कठीण फार । नसे
 आशा वांचण्याची ॥ ५८ ॥ आम्ही प्रयत्न केले अती । परी यश ना आलें तिळरती । यांना आतां घोंगड्यावरती ।
 काढोन ठेवा हेंच बरें ॥ ५९ ॥ तें ऐकता अवघे आप्त । दुःख करिती अत्यंत । जानरावा आम्हांप्रत । सोडून तूं जाऊं
 नको ॥ ६० ॥ तुझ्याप्रीत्यर्थ नवस केले । नाना दैवतालागीं भले । परी न कोणी पावले । हाय हाय रे दुर्देवा ॥ ६१ ॥
 वैद्यानें टेकिले हात । प्रयत्न झाले कुंठित । आतां अखेरच्या यत्नाप्रत । करोन पाहूं एक वेळां ॥ ६२ ॥ बंकटलालाचिये
 घरीं । आहेत एक साक्षात्कारी । त्यांच्या योगें शेगांव नगरी । झाली प्रती पंढरपूर ॥ ६३ ॥ साधूने आणिल्या
 मनांत । काय एक नाहीं होत । सच्चिदानंदबाबाप्रत । ज्ञानेश्वरांनी उठविलें ॥ ६४ ॥ त्याचें पाहूं प्रत्यंतर ॥ जा जा
 कोणी जोडा कर । नका करूं रे उगा उशीर । वेळ अंतसमयाची ॥ ६५ ॥ तें ऐकोन एक आप्त । आला

बंकटसदनाप्रत । जानरावाची हकीकत । बंकटलाला कथन केली ॥ ६६ ॥ जानराव देशमुखाचा । समय अंतकाळाचा ।
 आला आहे जवळी साचा । म्हणून आलों तुम्हांकडे ॥ ६७ ॥ महाराजांचें चरणतीर्थ । द्या कृपा करोनी मजप्रत ।
 तें तीर्थ नोहे अमृत । होईल वाटे जानरावा ॥ ६८ ॥ बंकटलाल म्हणे त्यावरी । ही गोष्ट न माझ्या करीं । तुम्ही
 करावी अत्यादरी । विनवणी आमुच्या वडिलाला ॥ ६९ ॥ जैसैं त्याने सुचविले । तैसैं आम्हे तात्काळ केले ।
 भवानीरामा विनविलें । द्याया तीर्थ समर्थांचें ॥ ७० ॥ भवानीराम सज्जन । होता मनाचा दयाळु पूर्ण । दुसऱ्याचें
 दुःख ऐकून । सज्जन तेच विव्हळ होती ॥ ७१ ॥ प्याल्यामध्ये भरून पाणी । समर्थांच्या लाविलें चरणीं । आणि
 केली विनवणी । तीर्थ देतो जानरावा ॥ ७२ ॥ समर्थे तुकाविली मान । तीर्थ पाजिलें नेऊन । जानरावाकारण । घरघर
 घशाची बंद झाली ॥ ७३ ॥ हात हालवूं लागला । किंचित् डोळा उघडिला । उतार पडूं लागला । तीर्थप्रभावें
 देशमुखासी ॥ ७४ ॥ तो पाहता प्रकार । आनंदले नारीनर । सत्पुरुषाचा अधिकार । आला कळून सर्वासी ॥ ७५ ॥
 मग औषधी बंद केली । तीर्थी भिस्त ठेविली । ज्या-योगें लाभती झाली । आरोग्यता जानरावा ॥ ७६ ॥ आठ
 दिवसांमाझारी । जानराव झाला पहिल्यापरी । भवानीरामाचिये घरीं । आला दर्शना समर्थांच्या ॥ ७७ ॥ पहा
 संतांचे चरणतीर्थ । साधनांत झाले अमृत । संत न ते साक्षात् । देव कलीयुगाचे ॥ ७८ ॥ येथें एक ऐसी शंका ।
 उत्थान पावे सहज देखा । श्रीगजाननसारिखा । संत होता शेगांवी ॥ ७९ ॥ मग तो तेथें असतांना । गेले न पाहिजे
 कोणी जाणा । यमाजी पंताचीया सदना । परि हाच आहे कुतर्क ॥ ८० ॥ संत मृत्यु ना टाळिती । निसर्गाप्रमाणें
 वागती । परि संकटातें वारिती । आगंतुक असल्यास ते ॥ ८१ ॥ सच्चिदानंदबाबासी । ज्ञानेशें उठविलें नेवाशासी । परि
 ते अखेर आळंदीसी । देह ठेविते झाले हो ॥ ८२ ॥ याचें रहस्य इतुकेचि आहे । हें गंडांतर टाळिती पाहे । तें टाळणें
 कांहीच नोहे । अशक्य संत पुरुषाला ॥ ८३ ॥ मृत्यूचें तीन प्रकार । आहेत जर्गी साचार । त्यांची नांवे क्रमवार ।
 देतो तुम्हा कारणे ॥ ८४ ॥ आध्यात्मिक, आधिभौतिक । आणि तिसरा तो आधिदैविक । त्या तिघांमाजी बलिष्ठ
 देख । आध्यात्मिक मृत्यू असे ॥ ८५ ॥ आधिभौतिकाची तयारी । कुपथ्यानें होते खरी । नाना प्रकारच्या शरीरीं ।
 व्याधि निर्माण होतात ॥ ८६ ॥ त्यांचा जोर झाल्यावर । मृत्यू येतो अखेर । त्या मृत्यूचा परिहार । करितां येतो
 औषधीनें ॥ ८७ ॥ मात्र औषधी देणारा । शास्त्रज्ञ असला पाहिजे पुरा । औषधीचा पसारा । आहे अवगत जयासी

॥ ८८ ॥ ऐसा वैद्य भेटल्यास । आधिभौतिकाचा होय नाश । तैसे आधिदैविकास । नवससायास घालविती ॥ ८९ ॥
 हें गंडांतर रूपाचें । मृत्यू दोन प्रकारचे । भौतिक आणि दैविक साचे । हे आहेत ख्यात जर्गी ॥ ९० ॥ मृत्यू जो कां
 आध्यात्मिक । तो कवणाच्यानें न टळे देख । पाहा अर्जुनाचा बालक । कृष्णासमक्ष पडला रणीं ॥ ९१ ॥ तैसा
 जानरावाचा । मृत्यू गंडांतर स्वरूपाचा । होता तो टाळिला साचा । समर्थतीर्थ देवोनिया ॥ ९२ ॥ म्हणजे गंडांतरा
 कारण । निवारिती साधुचरण । तेंच आलें घडोन । शेगांवामाझारीं ॥ ९३ ॥ कांहीं मृत्यु नवसांनीं । टाळिता येती
 या जनीं । परी तो नवस श्रद्धेनीं । केला पाहिजे विबुध हो ! ॥ ९४ ॥ श्रद्धा पूर्ण असल्यावरी । तीच मृत्यु टाळी
 खरी । श्रद्धाच अवघ्या माझारीं । सर्व बाजूनी श्रेष्ठ असे ॥ ९५ ॥ चरणतीर्थ साधूंचें । तेंही टाळी मृत्यु साचे । वरील
 दोन प्रकारचे । परी तो साधु पाहिजे ॥ ९६ ॥ साधु असल्या वेषधारी । ऐसी न होय गोष्ट खरी । माती न होय
 कस्तुरी । हें ध्यानी असूं द्या ॥ ९७ ॥ षड्विकार धुतल्याविना । अंगी साधुत्व येईना । आणि साधुविण होईना ।
 अघटित कृत्य केव्हांही ॥ ९८ ॥ म्हणून बहुरूप्याकारण । जपणे आहे अवश्य जाण । उगीच पाहून पिवळेपण ।
 सोनें पितळेस मानूं नका ॥ ९९ ॥ गजानन नव्हते वेषधारी । ते पूर्ण साक्षात्कारी । म्हणून तीर्थानें झाली बरी । व्याधि
 जानरावाची ॥ १०० ॥ देशमुख बरा झाल्यावर । भंडारा घातिला थोर । साधुप्रीत्यर्थ साचार । बंकटलालाचिये घरीं
 ॥ १ ॥ तीर्थें देशमुख बरा झाला । परी स्वामींशी पेच पडला । त्यांनी मनासी विचार केला । तो ऐका येणें रितीं
 ॥ २ ॥ कडकपणा धरल्याविना । ही उपाधि टळेना । स्वार्थसाधू प्रापंचिकांना । साधुत्वाची चाड नसे ॥ ३ ॥ त्या
 दिवसापासून । आणूं लागलें अवसान । स्वामी महाराज दयाघन । वरपांगी कडक झाले ॥ ४ ॥ हा त्यांचा
 कडकपणा । असह्य झालां इतरांना । परी त्यांच्या भक्तांना । कांही न त्याचे वाटलें ॥ ५ ॥ जेवीं नरसिंह अवतार ।
 इतरांसी वाटला क्रूर । परी कयाधूचा कुमार । मुळीं न भ्याला त्या रूपा ॥ ६ ॥ वाघीण इतरा भयंकर । परी तिचे
 जें का असेल पोर । तें तिच्याच अंगावर । निर्भयपणें क्रीडा करी ॥ ७ ॥ असो आता गोष्ट दुसरी । सांगतो मी तुम्हां
 खरी । कस्तुरीच्या शेजारी । बसल्या माती मोल पावे ॥ ८ ॥ चंदनाचा शेजार । असला थोडा बहुत हिवर ।
 वासित होतो साचार । हा न्याय निसर्गाचा ॥ ९ ॥ वासित हिवर झालेला । चंदन मानील आपणाला । तरी त्याच्या
 फजितीला । पारावर न राही पुढे ॥ ११० ॥ जेथें ऊंस निपजतो । तेथेंच निवडुंग उगवतो । जेथें मोगरा वाढतो ।

तेथेंच येतो पिंगूळ ॥ ११ ॥ जेथें साधु सज्जन । तेथेंच मैद निर्माण । हिरे गारा एकवटून । खाणीमाजी राहाती ॥ १२ ॥
 स्थान एक म्हणून । किंमत नाही समान । तेज हिऱ्याचे हिऱ्यालागून । भूषवी न गारेला ॥ १३ ॥ गार ती गारच राही ।
 पायाखाली तुडविली जाई । ऐसी स्थितीं कधीं न येई । अमोलिक हिऱ्याला ॥ १४ ॥ श्रीगजाननाचें सन्निध । ऐसाच
 होता एक मैद । संतसेवा हाच मद । अंगीं ज्याच्या भरला असे ॥ १५ ॥ तो सेवा करी वरीवरी । भाव निराळा
 अंतरीं । मिठाई पेढे सावरी । समर्थांच्या नांवांवर ॥ १६ ॥ भक्तगणांस ऐसे म्हणे । मी समर्थ कृपेचें पोसणें । प्रत्येक
 काम माझ्याविणें । होत नाहीं ये ठायां ॥ १७ ॥ मी कल्याण समर्थांचा । अत्यंत आहे आवडीचा । कधीं न खाली
 जावयाचा । शब्द माझा त्यांच्यापुढे ॥ १८ ॥ चिलीम त्यांची मीच भरी । खाण्यापिण्याची तयारी । निजांगे
 मीच करी । अत्यंत मी आवडीचा ॥ १९ ॥ ऐसें लोकांस सांगतसे । आपला सवरात करीतसे । त्या अधमाचें नांव
 असे । माळी विठोबा घाटोळ ॥ २० ॥ महाराज स्वयंमेव शंकर । हा बनला नंदिकेश्वर । हमेशा करी गुरगुर ।
 आल्या गेल्या भक्तांवरी ॥ २१ ॥ ते अंतर्ज्ञानांनी । जाणिले सर्व समर्थांनी । कौतुक केले एके दिनीं । तें एका विबुध
 हो ॥ २२ ॥ परस्थ काहीं मंडळी । शेगांवी दर्शना आली । तों मूर्ति होती निजलेली । समर्थांची शय्येवर ॥ २३ ॥
 हिऱ्या कुणाचा होईना । जागे करण्या समर्थांना । मंडळींस होती जाणा । त्वरा पुढे जाण्याची ॥ २४ ॥ ते कुजबुज
 करूं लागले । विठोबाला विनवते झाले । विठोबा आम्हां पाहिजे गेलें । येथून आतांच परगांवा ॥ २५ ॥ काम
 निकडीचें आहे फार । कैसा करावा विचार । महाराज तों शय्येवर । असती निद्रिस्त जाहले ॥ २६ ॥ त्यांचे दर्शन
 घेतल्याविना । आमचा पाय निघेना । हें अवघड काम होईना । तुझ्यावांचून ये ठायीं ॥ २७ ॥ तूं समर्थांच्या
 शिष्यांत । मुख्य धोरणी महाधूर्त । तुला आम्ही जोडितों हात । एवढें काम करावें ॥ २८ ॥ ऐसा त्या स्तुतीनीं ।
 विठोबा फुगून गेला मनीं । त्यानें जाऊन तत्क्षणीं । महाराजांसी उठविलें ॥ २९ ॥ मंडळींचे काम झालें । परी
 संकट ओढवलें । घाटोळ विठोबावरी भले । कर्म जैसें तैसें फल ॥ ३० ॥ समर्थांच्या हातीं काठी । एक होती
 भली मोठी । तीच त्यांनी घातली पाठीं । त्या विठोबा माळ्याच्या ॥ ३१ ॥ म्हणती बेटा माजून गेला । आपुली
 स्थिती विसरला । या लुच्च्याने आरंभीला । उघड उघड व्यापार कीं ॥ ३२ ॥ मला लावितों उपाधी । घंटे आणून
 बांधितो मठीं । घुमारे घाली कधीं कधीं । ऐसा अती नीच हा ॥ ३३ ॥ त्या घुमान्याचें बक्षीस । घे मी देतो तुला

खास । तुजवरी केल्या कृपेस । होईन प्रभुचा अपराधी ॥ ३४ ॥ सोमला साखर मानूं नये । विषा जवळ करूं नये ।
 तस्करासी लेखूं नये । निज कंठीचा ताईत ॥ ३५ ॥ ऐसा रीतीं ठोकला । छड्याखालीं घाटोळाला । विठोबा तो
 पळाला । पुनः न आला मागुती ॥ ३६ ॥ खरे जे कां असती संत । ते ते ऐसेंच करितात । ढोंगी मात्र जातात ।
 अशाचिया करांमध्ये ॥ ३७ ॥ म्हणजे अधिकारावांचून । ढोंगी बैसती होऊन । संत, नादी लावण्या जन । ऐसे
 प्रकार किती तरी ॥ ३८ ॥ मतलबी त्यांना साथ देती । उदोउदो त्यांचा करिती । भलभलते सांगताती । साक्षात्कार
 ढोंग्यांचे ॥ ३९ ॥ तेणे दोघांचें काम होई । अपार पैसा मिळविला जाई । परी ही प्रथा बरी नाही । समाज जाईल
 रसातळा ॥ १४० ॥ खरे जे कां असती संत । ईश्वराचे निःसीम भक्त । त्यांना न मुळी आवडत । सान्निध्य त्या
 षंढांचें ॥ ४१ ॥ पतिव्रतेसी शेजार । कसबिणीचा कां पटणार ? । सोन्याप्रती अलंकार । काय शोभती कथलाचे ?
 ॥ ४२ ॥ संत शठातें राखिती । परी न त्याला महत्त्व देती । ती जगांतील एक व्यक्ति । कृतकर्म भोगण्या आली असे
 ॥ ४३ ॥ ऐसें मानसीं समजून । त्याविषयीं धरिती मौन । जेवीं निवडुंगालागून । स्थान भूमी देते हो ॥ ४४ ॥
 मोगरा, निवडुंग आणि शेर । हीं जमिनींची लेकरं । परि किंमतीचा प्रकार । निरनिराळा तो तिघांचा ॥ ४५ ॥
 मोगऱ्याचें संरक्षण । करिती निवडुंगाचें दहन । चिलटांसाठी बांधून । शेर ठेविती दारावरी ॥ ४६ ॥ तेवीं संत
 भूमिवरी । रक्षण अवघ्यांचे करिती जरी । किंमतीमाजीं ठेविती परी । गुणांप्रमाणे भेद पाहा ॥ ४७ ॥ नशीब
 विठोबा घाटोळाचें । अति खडतर होतें साचें । पाय लाभून साधूचें । दैवें दूर झालें कीं ॥ ४८ ॥ जरी तो ना ढोंग
 करितां । तरी योग्यतेप्रती चढता । संतांची ती योग्यता । त्यानें मुळीं ना जाणिलीं ॥ ४९ ॥ कल्पवृक्षाच्या तळवटीं ।
 बसून इच्छिली गारगोटी । वा मागितली करवंटी । कामधेनूपासून ॥ १५० ॥ ऐसें न कोणी करावें । संतापासीं राहून
 बरवें । तेथें विचारा ठेवावें । अहर्निशीं जागृत ॥ ५१ ॥ हा दासगणूविरचित । श्रीगजानन विजय ग्रंथ । तारक होवो
 भवाब्धींत । अवघ्या भाविकांकारणें ॥ १५२ ॥ श्रीहरिहरार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

॥ इति श्रीगजानन विजय ग्रंथस्य तृतीयोऽध्यायः समाप्तः ॥